

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen
Carl Jacobsens Vej 35
2500 Valby
Att.: Emilie Rønn Jensen

Pr. e-mail: erj@kfst.dk

31. august 2020

Konkurrencerådets analyse af konkurrencen i advokatbranchen

Tak for muligheden for at kommentere på Konkurrencerådets analyseudkast om konkurrencen i advokatbranchen.

Analysen er med sine overordnede konklusioner og anbefalinger et meget vigtigt samlet bidrag til at skabe grundlag for en liberalisering af reguleringen af markedet for erhvervsjuridiske ydelser. En liberalisering, som vi i revisorbranchen er overbeviste om vil komme både forbrugere, virksomheder og i sidste ende hele samfundet til gavn i form af lavere priser på ydelserne og et mere transparent, effektivt og innovativt marked for erhvervsjuridisk rådgivning.

Vi er generelt enige i de forhold, analyser og anbefalinger, som Konkurrencerådet anfører i den grundige og klare rapport. Fra de grundlæggende ændringer i reguleringen af revisorbranchen for 15-20 år siden ved vi, at en mere præcis og relevant regulering fører til øget dynamik, udvikling og konkurrence.

I det følgende kommenteres udelukkende på de forhold og anbefalinger, som skønnes at have betydning for andre erhvervs mulighed for at konkurrere på lige fod med advokater på markedet for erhvervsjuridiske ydelser.

Overordnede betragtninger

Vi hæfter os særligt ved, at analysen påpeger en række faktorer, som har en negativ afsmitning på muligheden for, at revisorer, banker, ejendomsmæglere og andre kan konkurrere på lige fod med advokater på rådgivningsmarkedet.

Advokaternes samfundsmæssige funktion som anklager eller forsvarer i retssystemet er central og vigtig, men udgør i dag kun ca. 11 pct. ¹af omsætningen i advokatvirksomhederne, og under 5 pct. ²af markedet for juridiske ydelser. Resten af arbejdet (89 pct.) vedrører, hvad der bredt kan betegnes som erhvervsjuridiske ydelser, hvor hensynet til uafhængighed ikke nødvendigvis har samme betydning som i forbindelse med arbejdet i retssystemet. Hensynet til beskyttel-

¹ Copenhagen Economics (2014). Konkurrence og regulering i advokatbranchen. Tabel 1. s. 28.

² Boston Consulting Group, Konkurrence på markedet for juridiske ydelser, januar 2020.

FSR – danske revisorer
Kronprinsessegade 8
DK - 1306 København K

Telefon +45 3393 9191
fsr@fsr.dk
www.fsr.dk

CVR. 55 09 72 16
Danske Bank
Reg. nr. 4183
Konto nr. 2500102295

se af advokaternes arbejde i retssalene kan således ikke begrunde en generel beskyttelse af advokattitlen, ejerskab og andre forhold, til skade for udviklingen i branchen og konkurrencen.

Side 2

FSR – danske revisorer (i det følgende FSR) mener, at der er grund til at værne om advokaternes uafhængighed og værne imod interessekonflikter i relation til advokaternes samfundsmæssige rolle i retssystemet. Det er en af de bærende søjler i et retssamfund. Men der bør sondres imellem (a) advokaters arbejde, når advokaten repræsenterer kunder i retssalene, og (b) når advokaten yder erhvervsjuridisk rådgivning.

Personer, virksomheder eller andre, der repræsenteres af en advokat i en retssag, skal have sikkerhed for, at advokaten bedst muligt repræsenterer vedkommende, uden irrelevante hensyn. Som led i at sikre denne uafhængighed, bør advokater, der yder retshjælp eller procederer i en retssag, udøve denne gerning fra advokatfirmaer, som gennem ejerskab og ledelse kontrolleres af advokater. Her er der behov for de restriktive beskyttelsesregler, som gælder i dag, og som kan sammenlignes med de særlige regler, der knytter sig til godkendte revisorer, når de afgiver erklæringer med sikkerhed som offentlighedens tillidsrepræsentant, hvilket kun kan ske med afsæt i en godkendt revisionsvirksomhed og under iagttagelse af de strengeste uafhængighedsregler.

Anderledes forholder det sig imidlertid, når advokaterne yder erhvervsjuridisk rådgivning. Dette bør ske i fri konkurrence med andre rådgivningsvirksomheder. Foreningen ser ingen relevante begrundelser for at opretholde en restriktiv og konkurrencebegrænsende regulering i relation til de 89 pct. af advokaternes arbejde, der ikke vedrører kerneopgaven i retssystemet. Her bør advokaternes arbejde være fuldt konkurrenceudsat, nøjagtigt som det fx også gør sig gældende for revisorerens rådgivning.

FSR hæfter sig desuden ved, at Konkurrencerådets analyse konkluderer, at der er et afgrænset selvstændigt marked for juridisk bistand for advokatfirmaer. Dette er selvsagt et marked, hvor konkurrencen fra andre udbydere er yderst begrænset. Vi kan på baggrund af tilbagemeldinger fra vores medlemmer og medlemsfirmaer bekræfte, at det ikke er muligt at konkurrere på lige fod med advokater og advokatfirmaer som følge af den eksisterende regulering, der begrænser andre erhvervs mulighed for rentabelt at etablere konkurrencedygtige juridiske afdelinger og tiltrække advokater til samme.

Navnlig fraværet af muligheden for, at advokater kan bruge deres advokattitel, når de rådgiver igennem en revisionsvirksomhed, har ifølge flere af vores store medlemsfirmaer vist sig meget begrænsende i forhold til at etablere konkurrencedygtige juridiske enheder. Muligheden for, at advokater kan benytte deres advokattitel, fx når de er ansat i en revisionsvirksomhed eller i andre virksomheder uden for advokatbranchen, ses således som den mest afgørende faktor for at skabe en bedre og mere lige konkurrence på markedet for erhvervsjuridiske ydelser.

Det er oplevelsen, at advokater typisk ikke ønsker at indgå samarbejde med eller tage ansættelse hos andre – uanset hvor attraktive vilkår og muligheder der i øvrigt måtte være – når de samtidig mister deres titel og alene må kalde sig "jurist". Det giver ganske enkelt en ulige konkurrencesituation, som hindrer udvikling og dynamik på markedet for juridisk rådgivning, og særligt erhvervsjuridiske ydelser.

Det er samtidig vigtigt at påpege, at den ønskede liberalisering af markedet for erhvervsjuridiske ydelser i høj grad afhænger af, at de foreslåede anbefalinger gennemføres som en samlet løsning. Effekten af at liberalisere brugen af advokattitlen afhænger således konkret af, at der samtidig gennemføres initiativer, der begrænser omfanget af de advokatetiske regler i forbindelse med levering af erhvervsjuridiske ydelser.

I forhold til andre erhverv er det u hensigtsmæssigt og skadeligt for konkurrencen, at de advokatetiske regler i dag udstrækkes til at gælde de 89 pct. af advokaternes arbejde, som er rådgivning uden for retssystemet. Revisorer er ikke længere underlagt generelle etiske regler, der reelt begrænser konkurrencen. FSR havde regler for god revisorskik indtil 1993/94, som indeholdt kollegiale regler. Disse blev afskaffet foranlediget af en offensiv fra Konkurrencerådet i forhold til liberale erhvervs kollegiale regler ud fra en betragtning om, at sådanne reglers fremmeste funktion var at virke konkurrencebegrænsende.

De advokatetiske regler i forhold til de 89 pct. af advokaternes arbejde, som er rådgivning uden for retssystemet, indeholder tilsvarende kollegiale regler, som reelt er konkurrencebegrænsende. Eksempelvis medfører interessekonfliktreglerne, at store advokathuse har en meget høj sandsynlighed for at blive valgt som juridisk rådgiver for en af parterne i en større M&A-transaktion, hvilket reelt betyder, at erhvervsjuridisk bistand til M&A-transaktioner ikke konkurrenceudsættes.

Det er derfor vores overordnede anbefaling, at de nugældende advokatetiske regler begrænses til udelukkende at omfatte advokaternes funktion i retssystemet og ved domstolene, og at de advokatetiske regler samtidig ændres, så der skabes en øget mulighed for at benytte informeret samtykke ved rådgivning af erhvervs kunder.

Der gælder ikke generelt nogen regler eller love for rådgivning, assistance og bistand ud over de almindelige generelle regler for erhvervsdrivende, og således heller ikke for konsulenter og rådgivere, der er i konkurrence med advokaterne. De seriøse virksomheder på rådgivningsmarkedet værner om deres brand og omdømme ved at sikre høj kvalitet og effektivitet i arbejdet, og stor transparens om virksomhedens ejerskab, kvalitetssikring og governance. Vi mener, at det samme bør gælde på markedet for erhvervsjuridisk rådgivning, og dermed også for de 89 pct. af advokaternes nuværende omsætning.

Uafhængighed

Der er høje krav til advokaters og revisorers uafhængighed, og det skal der fortsat være. Revisors samfundsmæssige funktion som offentlighedens tillidsrepræsentant er forskellig fra advokaters rolle som partsrepræsentant i retssystemet. Uafhængighedsreglerne er derfor naturligt nok også forskellige. Kort sagt skal revisorer som offentlighedens tillidsrepræsentant være uafhængige af den virksomhed, de afgiver erklæring om, mens advokater skal være uafhængige af alle andre end den virksomhed eller person, de repræsenterer i retssystemet. Uafhængighedsreglerne for revisorer og advokater afspejler således deres oprindelige samfundsmæssige funktioner.

I 2003 og 2008 blev der imidlertid gennemført grundlæggende ændringer i reguleringen af revisorbranchen, som vedrørte fx beskyttelse af revisortitlen, uafhængighed og ejerbestemmelser, som var begrænsende for konkurrencen. Revisorer er heller ikke længere underlagt generelle etiske regler, herunder kollegiale regler, der begrænser konkurrencen, når der ikke afgives erklæringer med sikkerhed.

Hvor udgangspunktet i den dagældende revisorlovgivning var en begrænsning af revisors arbejdsområder, blev loven ændret til at fokusere på revisors erklæringsafgivelse, som er kernen i revisors funktion som offentlighedens tillidsrepræsentant. Ved en sådan reguleringsmåde opnåede man dels, at der ikke lægges unødige begrænsninger på udnyttelse af revisors kompetencer til rådgivning

og assistance, dels at reguleringen og kravene blev fokuseret imod revisors erklæringsafgivelse og dermed på revisors funktion som offentlighedens tillidsrepræsentant.

Side 5

Ved lovændringerne lempede man de generelle uafhængighedsregler og åbnede derved op for, at revisorer og revisionsvirksomheder kunne yde de rådgivningsydelse, som markedet efterspurgte. Samtidig indførte man konkrete skærpede uafhængighedskrav og regler i relation til revisorernes samfundsmæssige rolle som offentlighedens tillidsrepræsentant, som er afgivelse af erklæringer med sikkerhed. Et eksempel på de skærpede regler, der gælder for revisorers uafhængighed, er fx, at revisorer ikke kan indgå i andre virksomheders ledelser og bestyrelser. Her forholder det sig lige omvendt for advokater, som ofte ses at indgå i bestyrelser, hvor virksomheden samtidig køber advokatydelse fra den pågældende advokats advokatvirksomhed.

Det er vurderingen, at denne liberalisering af reguleringen i revisorbranchen har været til gavn både for erhvervslivet og for revisorerne, idet erhvervslivet fik adgang til at benytte revisors kompetencer på andre opgaver og områder end hidtil, og revisorerne fik udvidede muligheder for at konkurrere med konsulentfirmaer og andre rådgivere. Godkendte revisorer – fx statsautoriserede revisorer – fik samtidig mulighed for at tage ansættelse i og samarbejde med andre virksomheder, og samtidig bevare den beskyttede titel, så længe at man ikke afgiver revisionserklæringer og andre erklæringer med sikkerhed.

Ændringerne i uafhængighedsreglerne har betydet, at revisorbranchen har opnået en bedre konkurrencemæssig ligestilling med fx konsulentbranchen, ligesom danske revisorer fik samme erhvervmæssige muligheder som revisorer i en række andre europæiske lande.

Ved at gå fra en generel regulering af uafhængighed til i stedet at regulere revisors erklæringsfunktion opnåede man et mere målrettet værn om revisors uafhængighed, der hvor den er af central samfundsmæssig vigtighed. Dette kan være en inspiration til Konkurrencerådet og til lovgivere i forhold til at skabe en mere ensartet regulering af alle rådgivere. Konkret betyder det, at advokater, der repræsenterer klienter i retssystemet – advokaternes oprindelige samfundsmæssige funktion – underlægges de strengeste etiske regler, mens advokater, der leverer rådgivningsydelser – hvad enten det sker med afsæt i et advokatfirma eller en revisionsvirksomhed – underlægges mere lempelige regler, der er tilpasset de ydelser, der leveres.

Beskyttelsen af advokattitlen

Ifølge Konkurrencerådets analyse er beskyttelsen af advokattitlen, så den ikke kan benyttes uden for advokatvirksomhed, med til at gøre det vanskeligt at tiltrække advokater til ansættelse uden for advokatbranchen. Det har yderligere den konkurrencebegrænsende effekt, at det for konkurrenter uden for advokatbranchen er vanskeligt at tiltrække kunder, der har brug for juridisk rådgivning, og som søger den sikring, som advokattitlen giver.

FSR erklærer sig enige med de markedsaktører, der, jf. rapporten³, oplever reguleringen af advokattitlen som en barriere for fri konkurrence. Det er samtidig vores vurdering, at en liberalisering af brugen af advokattitlen i sammenhæng med en begrænsning i de advokatetiske regler, så de udelukkende omfatter arbejdet i retssystemet, vil have den største positive effekt på konkurrencen på markedet for erhvervsjuridiske ydelser. Vi mener desuden, at man ikke bør begrænse dynamik og konkurrence ved at fastholde kollegiale og etiske regler for advokater, der udfører erhvervsjuridiske ydelser i konkurrence med andre erhverv.

I revisorbranchen har det siden 2003 været muligt for en statsautoriseret revisor at bruge sin titel ved ansættelse uden for revisorbranchen, fx i en advokatvirksomhed, når revisoren yder rådgivning, assistance mv. Revisoren må dog fortsat kun afgive erklæringer med sikkerhed – fx en revisionspåtegning på et årsregnskab – igennem en godkendt revisionsvirksomhed, hvor flertallet af stemmerne kontrolleres af godkendte revisorer, og hvor flertallet af ledelsen er godkendte revisorer.

Beskyttelsen af advokattitlen skaber en skæv konkurrencesituation på markedet for erhvervsjuridisk rådgivning. Det skyldes, at titlen "advokat" har en vigtig signalværdi og betydning for kundernes opfattelse af den ydelse og de kompetencer, som de køber. Flere af FSR's store medlemsvirksomheder fremhæver beskyttelsen af advokattitlen, så den ikke kan bruges i fx en revisionsvirksomhed, som en væsentlig konkurrencehæmmende faktor.

FSR tilslutter sig Konkurrencerådets anbefaling 1.3 om at ændre retsplejelovens § 124, så ansatte i andre rådgivningsvirksomheder end advokatfirmaer får mulighed for at anvende deres titel som advokat, når de yder juridisk rådgivning til en kunde.

³ 'Konkurrence i advokatbranchen'. Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen 2020. Anbefaling 1.3, s. 249.

FSR er enige med Konkurrencerådet i, at ændringen ovenfor vil få begrænset effekt, hvis reglerne om interessekonflikt i rådgivningssager ikke samtidig lempes. Se afsnit nedenfor.

Side 7

Det kan evt. overvejes, at advokater, der arbejder i retssystemet, får en mere tydelig betegnelse, fx en bogstavbetegnelse, som det kendes i dag, der betegner deres møderet, men som udvides til også at omfatte byretterne (B) foruden Landsretterne (L) og Højesteret (H). På denne måde kan der skelnes mellem advokater, der arbejder i retssystemet, og andre advokater. Det er omvendt helt afgørende, at der ikke indføres en 'udvandet' advokatbetegnelse for advokater, der arbejder uden for advokatbranchen, da det risikerer at medføre en devaluering af denne gruppe af advokater med direkte afsmitning på muligheden for at konkurrere.

Interessekonfliktsregler

I Konkurrencerådets analyse peges der på, at de advokatetiske regler om interessekonflikt, der har til formål at sikre advokatens uafhængighed, er med til at begrænse konkurrencen – særligt blandt de store advokatfirmaer - hvor hovedparten af omsætningen kommer fra rådgivning. Konsekvensen er ifølge Konkurrencerådet blandt andet, at forbrugere og virksomheder får højere priser og et lavere udbud af advokatfirmaer at vælge imellem. Konkurrencerådet konkluderer i analysen, at:

”Dette svækker konkurrencen unødigt, hvis afvisningen af opgaver og de færre valgmuligheder, som følge af interessekonfliktsreglerne rækker ud over, hvad kundens beskyttelsesbehov tilsiger”.

FSR er enige med Konkurrencerådet i, at det er vigtigt at finde den rette balance mellem reglernes rækkevidde og behovet for beskyttelse af kundernes interesser. FSR mener som nævnt, at der er grund til at værne om advokatens uafhængighed og mod interessekonflikter i relation til advokatens samfundsmæssige rolle i retssystemet. Vi ser imidlertid ikke samme behov for regulering i relation til de 89 pct. af advokatens arbejde, der er rådgivning i konkurrence med revisorer og andre erhvervsrådgivere.

Fra forskellig side i advokatbranchen er der i medierne blevet peget på, at det vil medføre problemer med retssikkerheden og skabe flere interessekonflikter, hvis der åbnes op for, at revisorer kan konkurrere på markedet for erhvervsjuridiske ydelser. Se eksempel nedenfor:

<https://finans.dk/erhverv/ECEs12334119/advokater-farer-i-struben-paa-revisorbranchen-efter-udsig-til-ny-kamp-om-milliardmarked/?ctxref=ext>

Side 8

FSR vil gerne understrege, at der ikke er faktisk belæg for disse påstande. Kritikken skal ses i sammenhæng med, at en række sager, der har været beskrevet i medierne, viser, at problemet med interessekonflikter allerede eksisterer i advokatbranchen. Se eksempler nedenfor:

<https://www.berlingske.dk/business/boder-til-fire-bech-bruun-advokater-for-dobbeltrolle-i-advokatnaevnet>

<https://finans.dk/erhverv/ECE9980037/drama-i-retsopgoer-efter-ow-bunker-topadvokat-er-diskvalificeret-paa-grund-af-dobbeltrolle/?ctxref=ext>

<https://advokatwatch.dk/Advokatnyt/Sager/article12221227.ece>

<https://ejendomswatch.dk/Ejendomsnyt/Investorer/article11145896.ece>

FSR vil gerne understrege, at revisorer er underlagt et stramt sæt etiske regler, et stærkt tilsyn og en udbredt branchenorm, der er med til at sikre, at branchen leverer høj kvalitet og optræder etisk med en høj grad af professionalisme og integritet.

FSR tilslutter sig Konkurrencerådets anbefaling 1.5 om, at de branchefastsatte regler om interessekonflikt lempes, så reglen om, at man besmittes af kolleger, ikke længere skal gælde. Samtidig tilslutter foreningen sig forslaget om, at der etableres "Chinese walls", når det er relevant. Ændringerne i de etiske regler for revisionsbranchen har vist, at det er til fordel for konkurrencen og dermed virksomhederne, at en branche ikke har brancheregler pakket ind som etiske regler, der reelt begrænser udbuddet af rådgivere og dermed konkurrencen. Derimod fremmer det konkurrencen, at disse professionelle aktører, der er købere af ydelserne, selv vurderer, om der er interessekonflikter, og om disse tilfredsstillende kan håndteres ved etablering af "Chinese walls". Endelig tilslutter foreningen sig, at de advokatetiske regler ændres, så der skabes øget mulighed for at benytte informeret samtykke ved levering af erhvervsjuridiske ydelser.

Ejerskabsregler

Side 9

Det er en central konklusion i Konkurrencerådets analyse, at den eksisterende regulering af ejerskabs- og ledelsesregler er med til at bremse konkurrence og innovation på markedet for erhvervsjuridiske ydelser. FSR er enige i, at de eksisterende ejerskabsregler blokerer for en fri konkurrence og for, at der kan komme nye kompetencer ind i ledelse og ejerskabskreds, som ellers ville kunne tilføre kapital, nye ideer og innovation. Det bekræftes ligeledes i analysen af flere advokatselskaber selv, der peger på, at de eksisterende ejerskabsregler bremser for muligheden for at vokse forretningen.

FSR er ligeledes enige i, at reguleringen bremser muligheden for at indgå multidisciplinære partnerskaber mellem fx advokater og revisorer til gavn for konkurrencen og hermed ultimativt for samfundet ved forbrugere og virksomheder, som det i øvrigt kendes fra en række andre europæiske lande. Foreningen hæfter sig i den forbindelse ved, at det fremgår af Konkurrencerådets analyse, at erfaringer fra Irland fra 2017 peger på, at multidisciplinære partnerskaber har skabt mulighed for et bredere udbud af tjenester til kunderne samt mulighed for stordriftsfordele.

FSR tilslutter sig Konkurrencerådets anbefaling 1.1 om at ændre retsplejelovens § 124 c, så det tillades advokatfirmaer at have eksterne ejere. Konkurrencerådet kan evt. lade sig inspirere af kravene i revisorloven til stemmeret og sammensætning af ledelsen i en godkendt revisionsvirksomhed. Her fremgår det, at majoriteten af stemmerettighederne i en revisionsvirksomhed skal indehaves af revisorer eller revisionsvirksomheder, der er godkendt.

FSR tilslutter sig desuden, at § 124 e ændres, så et advokatfirma kan ledes af personer, som ikke har ejerandel i firmaet. FSR hæfter sig ved, som fremhævet i Konkurrencerådets rapport, at engelske erfaringer viser, at lempede ejerskabsregler ikke har haft negative effekter for kunderne.

FSR tilslutter sig Konkurrencerådets anbefaling 1.2 om at ændre retsplejelovens § 124, så det fremover er muligt for et advokatfirma at drive virksomhed i nær tilknytning til advokatvirksomheden, fx i form af Multidisciplinære Partnerskaber (MDP) med andre nærtbeslægtede liberale erhverv.

FSR henviser til, at vores egen analyse "Inspiration til liberalisering af regulering på advokatmarkedet", Cowi 2019, viser, at der i England & Wales og i Tyskland er vide rammer for at oprette kommercielle partnerskaber og selskabsdannelser

baseret på licens for MDP for derigennem at tilbyde en række juridiske og ikke-juridiske services.

Side 10

Honorardeling

Konkurrencerådets analyse peger på, at de advokatetiske regler i dag forhindrer, at en advokat kan dele sit salær fx med en revisor. Reglerne bremser muligheden for at indgå samarbejdsaftaler og sælge ydelser sammen med en 'ikke-advokat'. Det er samtidig vurderingen, at reglen bremser mulighederne for at udvikle nye forretningsmuligheder og gode produkter og services til kunderne.

FSR tilslutter sig Konkurrencerådets anbefaling 1.7 om at ophæve reglen, jf. de advokatetiske regler punkt 16.7.

Kammeradvokaten

Hverken den nuværende Kammeradvokataftale eller tidligere aftaler mellem staten og Kammeradvokaten har været udbudt i konkurrence, og aftalen er uden udløb. Som Konkurrencerådets analyse konkluderer, har statens køb af juridisk bistand via Kammeradvokataftalen for 500 mio. kr. årligt således ikke været konkurrenceudsat. Dette til trods for, at de ydelser, som Kammeradvokaten leverer i dag, ville være udbudspligtige efter udbudslovens regler, hvis de ikke var omfattet af Kammeradvokataftalen. Hertil kommer, at Kammeradvokataftalen kan medføre konkurrencefordele for Kammeradvokaten på andre områder, eksempelvis ved, at Skatteministeriet ofte peger på Kammeradvokaten som kurator i tilfælde, hvor Skatteministeriet er konkursrekvirent, uden at der er sket en konkurrenceudsættelse af aftalen. Kammeradvokataftalen hindrer således konkurrenceudsættelse af statens køb af juridisk bistand til skade for danske skatteydere.

FSR tilslutter sig Konkurrencerådets anbefaling 3.1 om, at opgaver, der ikke er egnede til konkurrenceudsættelse, samles i en ny, mindre "Kammeradvokataftale" med en udløbsdato, mens øvrig erhvervsjuridisk bistand konkurrenceudsættes for at sikre, at statens brug af borgernes penge forvaltes med sparsommelighed (kan den samme opgave udføres for færre penge) for øje.

Monopoler på markedet for kuratorer

FSR er enige i Konkurrencerådets konklusion om, at konkurrencen på markedet for konkurs- og dødsboer reelt er sat ud af kraft. Det skyldes ifølge vores analyser og sonderinger blandt medlemmer:

- dels, at der er et de facto-monopol på markedet for kuratorer, som ikke er begrundet i faglighed, men i højere grad tradition. Det har altid været advokater, der er blevet udpeget som kuratorer, og det er alene advokater, der optræder på listerne i skifteretterne.
- dels, at de advokater, der opererer på disse markeder, ofte udpeges af skifteretterne fra en fast kreds af advokater uden konkurrence på pris og kvalitet.
- dels, at Insolvensadvokatforeningen har oprettet en branchespecifik certificeringsordning for kuratorer, som kræver, at man er advokat for at blive medlem.
- og dels, at det med den nuværende regulering er meget svært at komme i betragtning som kurator til de store konkursboer, da kreditorerne – der typisk udpeger kurator – tillægger erfaring og advokatbaggrund stor vægt.

FSR anerkender, at kuratorarbejdet kræver juridisk indsigt, men denne juridiske indsigt kan som udgangspunkt ikke stå alene, da økonomiske kompetencer og kendskab til regnskabsregler også er væsentlige kompetencer for at sikre en omkostningseffektiv håndtering af konkurs- og dødsboer. Det er således i boets interesse at have mulighed for at vælge kuratorer, som evner at kombinere kompetencer med henblik på omkostningseffektiv bobehandling. Advokaternes de facto-monopol hviler således på en lang tradition, som ikke er velbegrundet, og som hæmmer konkurrencen. I UK er det fx i dag typisk revisorer, som behandler de store konkursboer, mens advokaterne står for behandlingen af de mindre.

Samfundet har en meget klar interesse i, at konkurstruede virksomheder bliver håndteret og afviklet så kompetent, effektivt og prisbilligt som muligt, så der bliver reddet flest mulige arbejdspladser, og flest mulige værdier føres tilbage til kreditorerne. Det afgørende ved udpegningen af kuratorer er, at de nødvendige kompetencer er til stede, og ikke, om det er et advokatfirma eller et revisionsfirma, der løser opgaven.

FSR anbefaler derfor, at der tages tiltag til at sikre, at kredsen af kuratorer udvides til at omfatte andre brancher og faggrupper end advokaterne, herunder revisionshuse og revisorer.

FSR tilslutter sig Konkurrencerådets anbefaling 4.1 om at indføre en brancheneutral autorisationsordning for kuratorer. Dette vil sikre en mere lige markedsadgang for alle relevante uddannelser, brancher og faggrupper.

FSR tilslutter sig Konkurrencerådets anbefaling 4.2 om, at kredsen af faste kuratorer og kuratorpaneler udpeges hyppigere og på baggrund af konkurrence mellem ansøgerne. En sådan praksis vil gøre det lettere for fx revisorer at få adgang til markedet og dermed øge konkurrencen. FSR tilslutter sig desuden, at evalueringskriterierne for udpegning af kuratorer skal afspejle kvalitet og performance.

*FSR tilslutter sig Konkurrencerådets anbefaling 4.3 om, at skifteretternes tilde-
ling af konkrete konkursboer og dødsboer skal ske efter transparente kriterier og
tildelingsprocedurer. En sådan fordeling af sager vil gøre det mere klart, hvad
der lægges vægt på ved tildeling af opgaver, og dermed gøre det lettere for nye
tilbudsgivere at tilpasse deres ydelser. Foreningen tilslutter sig desuden, at der
kan skelnes mellem ukomplicerede og komplicerede boer.*

*FSR tilslutter sig Konkurrencerådets anbefaling 4.4 om, at konkurslovens salær-
regler ændres, så der skabes mere gennemsigtighed og forudsigelighed omkring
priserne på kuratoropgaver.*

*FSR tilslutter sig Konkurrencerådets anbefaling 4.5 om, at autorisation som bo-
bestyrer gøres brancheneutral og gives til alle, der opfylder kriterierne. Det er
vurderingen, at bobestyrerområdet, hvis reguleringen ændres, så andre end ad-
vokater får adgang til at behandle boerne, vil være et attraktivt marked for visse
revisorer og revisionsfirmaer at konkurrere på.*

Vi står naturligvis til rådighed, hvis I ønsker yderligere dialog eller uddybning af
vores bemærkninger.

Med venlig hilsen

Anders Lau
Chef for Kommunikation & Analyse